

ЦВЕТА ПОРЯЗОВА

ПРЕМЕЖДІЯ НА СЕЛО

chitanka.info

Беше горещо лято и баща ми предложи да отидем с моята приятелка на почивка в родното му село. Родителите му бяха починали, но там живееше една негова леля — баба Божурка — дребничка, със сбръчкано, но винаги усмихнато личице. Приличаше на дивите ябълчици, които зариваха в сламата през есента и те колкото повече се сбръчкваха, толкова по-сладки ставаха. Тръгнахме две любопитни 12-годишни момичета да видим как се живее там.

Баба Божурка и дядо Сандо ни се зарадваха. Те нямаха деца и живееха доста самотни. Нагостиха ни с домашно мляко и сирене, отидохме да видим как ще издоят овцете и кравата, разходихме се из близките поляни и дойде вечерта. Баба Божурка направи качамак на огнището. След като се нахранихме стопаните решиха ние да спим в старата къща. Те отидоха в новата сграда навътре в двора, която още не бе достроена.

Легнахме в стаята, завихме се с тежката черга, тъкана от баба Божурка и вече се унасях под звуците на щурците, долитащи през отвореното прозорче, когато един особен звук ме стресна. Погледнах към Ели, но тя вече спеше дълбоко. Чух една тежка въздишка и дрънчене на верига. Въображението ми веднага заработи. Какво се случваше?

Представих си как някой отмества плочата на широкия комин и се спуска по веригата над огнището. После бута вратата на нашата стая и влиза... Крадец!? Разтреперана се завих през глава с миришещата на нафталин черга и се притаих. Колко съм стояла така не знам, но свита на кравай най-после съм заспала...

На сутринта вратата се отвори и чух гласа на баба Божурка. „Айде, деца, ставайте, ще ви водя на градината. Голяма жегга беше нощес, ей. И на кравата ѝ беше жегга, хем я бех вързала отвън, под прозореца. Цела нощ е гонила мухите“.

Спомних се дрънченето на веригата и тежките въздишки на моя „крадец“. Отметнах чергата от лицето си. Нощницата ми бе мокра от пот, а всички мускули ме боляха. Досрамя ме да споделя какво съм преживяла. Баба Божурка сигурно щеше да засмее: „Бабините гражданки“.

Другото „премеждие“ се случи години по-късно. Пак в същото село и пак в дома на баба Божурка и дядо Сандо. Вече бях омъжена и

за тях бях чула, че са осиновили едно от порасналите момичета на свои роднини, което наскоро последвало своя годеник в близкото село. Веднъж двамата дойдоха вкъщи — да ни видят и да напазаруват, защото на другия ден беше голям християнски празник. Под огромно вековно дърво в тяхната ливада имаше оброк и всяка година те даваха курбан за здраве.

Много по-късно вече разбрах, че в нашия край има много такива оброци и поне едно на 3–4 семейства се включва със свой дял в курбана. Напоследък това става като няколко фамилии участват със средства, а една от тях поема организацията. И сигурно е твърде лаически така да си го обяснявам, но си мисля, че светците са били единствената надежда на бедните планинци и те така са се молили за тяхната помощ и подкрепа.

В онези години все още се отглеждаха животни в почти всеки дом на село, затова двамата старци бяха решили да заколят агне и ни поканиха и нас на курбана. За моя съпруг това беше нещо ново и решихме да отидем.

Когато пристигнахме на другия ден животното вече беше заклано и месото вреше в два огромни казана в близост до потъмнелия от времето кръст. Прииждаха жени и всяка носеше по нещо, което дослагваха в казаните. Докато навалищата очакваше свещеника, който щеше да освети курбан чорбата, научихме доста неща от хората наоколо. За разлика от черквата, където ходеха предимно жени, тук имаше и много мъже, много младежи и деца. Може би защото курбанът се правеше в хубаво, слънчево време, беше и почивен ден и цялата обстановка предполагаше срещи с хора, отдавна несрещани. И сладките приказки, и вкусната курбан чорба привличаха все повече хора...

Научих и нещо ново. Дърветата в района на оброка не бивало да се секат, освен ако е за курбана или за църквата. Ако някой посегнел на такова дърво, за да си пали печката вкъщи, лошо го чакало. Това сподели много възрастен мъж като ни показва един сакат човек, който едва беше докретал, опрян на двете си патерици. Дядото си спомни как неговият баща отсякъл такова дърво преди години. На него нищо не се случило, но момчето му се родило сакато...

Дойде отецът, отслужи водосвет за здраве, поръси със светена вода казаните с вече готовата курбан чорба и миряните наоколо. После

на всеки беше сипана паничка от нея, а някои си носеха и съдове за вкъщи. Засвири и музика...

Привечер се прибрахме в къщата на дядо Сандо, препълнени с впечатления и доволно уморени. Докато старците изпратят дъщеря си и другите гости, ние се разходихме из двора. На едно място видях красиво цвете с твърди бодливи листа, което приличаше на каменно. Впечатли ме с това, че растеше върху една изсъхнала „питка“ от говежди тор. Тогава си спомних за „премеждието“ с кравата от моето детство и със смях го разказах на своя съпруг. Без много да му мисля, грабнах цветето с намерение да си го изпрося от баба Божурка.

Настаниха ни да преспим в новата къща. Тя си беше все същата както при първото ми идване. Не бяха смогнали да я достроят, сега се надявах това да стори зетят им. Легнахме, но сън не ме хващаше. И колкото и да е невероятно, тишината ме плашеше. Не се чуваше преминаващ влак или кола, нямаше звук от телевизор или силен говор. Дори и кучетата и совите не се обаждяха. Само високите буки наоколо тихо шумяха.

Съпругът ми спеше спокойно и аз реших да изляза на двора. Луната беше огромна и пълна и навън беше светло като на зазоряване. Излязох в полутъмното преддверие. И тогава видях нещо, което ме смрази. То висеше на една от гредите, разперило ръце. Викът замря в гърлото ми. Някой се беше обесил! Отстъпих назад и голата ми пета се заби в „каменното“ цвете, което баба Божурка ми беше подарила. Заднешком, куцайки отворих вратата на стаята и попаднах в прегръдката на мъжа ми, който се беше събудил от шума. С треперещ глас му пошепнах какво съм видяла. Той се позасмя, хвана ме за ръка и ме поведе навън. Когато очите ми свикнаха със здрачината видях, че на гредата се полюшваше... агнешката кожа. Преди да си легне дядо Сандо я беше опънал на пръчки и сложил да се проветрява и съхне...

А „каменното“ цвете оцеля. Посадих го в саксия, сложих му и малко оборски тор. Много години след това като го погледнех се усмихвах на „развинтената“ си фантазия... Какво пък, може и писател да стана...

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.